

DOI 10.37491/UNZ.71.4
УДК 342:329 (477)

Юлія БЕВЗ¹

ПРАВОВА ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ

Досліджується стан законодавчого регулювання правової основи організації та функціонування політичних партій в Україні. Зазначено, що правова основа організації та функціонування політичних партій в Україні міститься в низці нормативно-правових актів: Конституції України, Податковому кодексі України, законах України «Про політичні партії в Україні», «Про вибори Президента України», «Про вибори народних депутатів України», «Про місцеві вибори», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» та ін. Встановлено, що хоча окремі норми визначають особливості створення, реєстрації, діяльності та припинення політичних партій і їх місцевих організацій, низка положень чинного законодавства щодо організації та функціонування політичних партій потребує доопрацювання.

За результатами проведеного аналізу запропоновано основні напрями удосконалення правової основи організації та функціонування політичних партій в Україні, зокрема: уточнення дефініції поняття «політична партія», що міститься у ст. 2 Закону України «Про політичні партії в Україні», виходячи з правової сутності цього поняття; визначення принципів діяльності політичної партії; уточнення переліку документів, які подаються заявником для державної реєстрації політичних партій; визна-

¹ адвокат, аспірантка,
Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)
bbevzz@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-9716-5789>.

чення вичерпного переліку підстав відмови в реєстрації політичної партії з метою недопущення вільного тлумачення органами реєстрації положень законодавства; конкретизація порядку державної реєстрації політичних партій та надання додаткового часу для усунення недоліків у поданих для реєстрації документах (зупинення розгляду документів, поданих для державної реєстрації); визначення порядку прийняття, реєстрації змін та доповнень до статуту політичної партії; порядку скликання та проведення установчого з'їзду (конференції, зборів), порядку формування та повноважень керівних партійних органів; необхідність визначення статусу майна після припинення діяльності політичної партії.

Запропоновано внести зміни до окремих статей Закону України «Про політичні партії в Україні» та Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Ключові слова: політична партія, нормативно-правові акти, правова основа, організація та функціонування політичних партій.

Організація і функціонування політичних партій в Україні повинні здійснюватися в рамках правового поля, тому важливе значення відіграє їх правова основа.

Так, правову основу зазначеного інституту складають Конституція України, Податковий кодекс України, низка законів, зокрема: Закон України «Про політичні партії в Україні», «Про вибори Президента України», «Про вибори народних депутатів України», «Про місцеві вибори», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» та ін.

Вищевказаними нормативно-правовими актами регламентовано питання створення, реєстрації, державного фінансування та державного контролю за діяльністю політичних партій, визначено права та обов'язки політичних партій, статус їх членів, коштів та майна політичних партій.

Попри наявну законодавчу регламентацію основоположних засад організації та функціонування політичних партій, стрімкий розвиток цього політико-правового інституту, збільшення ваги політичних партій у процесах державотворення, призвели до необхідності удосконалення наявної правової основи, що підтверджує актуальність обраної теми.

Окремі аспекти вказаної проблеми свого часу були предметом дослідження з боку таких науковців, як: Л. Гонюкова [1], М. Примуша [2], Ю. Шведа [3], Г. Зеленько [4], В. Кафарського [5], Н. Оніщенко [6] та ін.

Водночас, зважаючи на багатоаспектність цієї проблеми, низка положень як у чинному законодавстві, так і в науковій літературі залишаються дискусійними та потребують додаткового опрацювання, що свідчить про актуальність обраної теми.

Метою дослідження є вироблення пропозицій щодо напрямів удосконалення правової основи організації та діяльності політичних партій в Україні.

Основні правові засади організації та функціонування політичних партій передбачено Конституцією України [7], у ст. 15 якої закріплена економічна, політична та ідеологічна багатоманітність у суспільному житті та свобода політичної діяльності, отже, політична багатоманітність поєднується з нормою про неможливість визнання державою як обов'язкової жодної ідеології (ч. 2 ст. 15). Частиною 4 цієї статті держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України.

За положеннями ст. 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом, у т. ч. не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками політичних переконань.

Стаття 36 Конституції України встановлює, що громадяни України мають право на свободу об'єднання в політичні партії. Ця стаття в поєднанні зі ст. 37 Конституції України визначає загальні засади створення і діяльності політичних партій в Україні.

У розд. IV Конституції України «Верховна Рада України» також міститься законодавче закріплення особливостей участі політичних партій у діяльності єдиного органу законодавчої влади в Україні. Так, ч. 2 ст. 81 Конституції України передбачено, що однією з підстав дострокового припинення повноважень народного депутата України є невходження депутата, обраного від політичної партії (виборчого блоку політичних партій), до складу депутатської фракції цієї політичної партії (виборчого блоку політичних партій) або виходу народного депутата України зі складу такої фракції. Частина 6 ст. 81 Конституції України конкретизує підстави реалізації цієї конституційної норми.

Вагомість політичних партій для державного життя демонструють не тільки вищевказані положення ст. 81 Конституції, але й п. 11 ч. 1 ст. 92 Основного закону держави, відповідно до якого засади утворення й діяльності політичних партій визначаються виключно законами України, що не виключає можливість прийняття політичними партіями статутних норм для регламентації власної діяльності та поведінки своїх членів.

Розділи III «Вибори. Референдум», V «Президент України», VI «Кабінет Міністрів України» Конституції України, не містять згадок чи посилань щодо політичних партій, що не зовсім логічно, оскільки доцільно було б вести мову про політичні партії в контексті виборів, враховуючи, зокрема, досвід зарубіжних країн, який свідчить про те, що глава держави лише у поодиноких випадках не є представником певної політичної партії; до того ж, порядок формування уряду та припинення його повноважень свідчить про значний вплив політичних партій з цих питань.

У розд. VIII «Правосуддя» Конституції України також згадуються політичні партії в контексті того, що судова влада не повинна залежати від політики, в цьому ж розділі містяться заборони та обмеження, пов'язані з аполітичністю судової гілки влади. Так, ст. 127 Конституції України, закріплює, що суддя не може належати до політичних партій, брати участь у будь-якій політичній діяльності. Заборона членства в політичних партіях, участь у будь-якій політичній діяльності, а також політична нейтральність передбачається для членів Вищої ради правосуддя

(ст. 131). Що стосується суддів Конституційного Суду України, то ч. 5 ст. 148 Конституції України передбачає заборону їхнього членства в політичних партіях та участі в будь-якій політичній діяльності. Подальші статті Конституції не містять згадувань про політичні партії чи політичне життя.

Основним нормативно-правовим актом, що визначає засади організації та функціонування політичних партій, є Закон України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 р. № 2365–III (Закон № 2365–III) [8].

Цей Закон визначає загальні положення щодо права громадян на об'єднання в політичні партії, встановлює вимоги до членів партії, визначає загальний порядок утворення, реєстрації та припинення діяльності політичних партій, визначає статус майна політичних партій, закріплює форми, щорічний обсяг, підстави та порядок державного фінансування та їхньої статутної діяльності, встановлює відповідальність посадових осіб і громадян за порушення законодавства про політичні партії.

Крім того, в ньому закріплені гарантії діяльності політичних партій в Україні. Такими гарантіями відповідно до зазначеного вище Закону (ст. 4) є рівність політичних партій перед законом, заборона органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їхнім посадовим особам надавати привілеї певним політичним партіям, заборона їхнього втручання у створення і внутрішню діяльність політичних партій.

Окремі аспекти правових основ організації та функціонування політичних партій відображені в Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755–IV [9]. Так, у ньому визначається перелік документів, необхідний для державної реєстрації політичної партії як юридичної особи, строки розгляду таких документів та визначено розмір адміністративного збору за державну реєстрацію.

19 грудня 2019 р. Верховною Радою України прийнято Виборчий кодекс України, який покликаний врегулювати питання підготовки та проведення виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських, районних у містах рад, сільських, селищних, міських голів, старост села, селища. Однак станом на сьогодні відсутня офіційна публікація документа, кодекс не набрав чинності, що унеможливило провести правовий аналіз регулювання ним участі політичних партій під час проведення виборів.

На сьогодні засади організації та функціонування політичних партій під час виборчого процесу висвітлено в низці виборчих законів, зокрема: «Про вибори Президента України» від 8 серпня 2003 р. № 474–XIV [10], «Про вибори народних депутатів України» від 5 березня 1999 р. № 4061–VI [11], «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 р. № 595–VIII [12], які продовжують діяти до набрання чинності Виборчим кодексом України.

Закон України «Про вибори Президента України» від 5 березня 1999 р. № 474–XIV (Закон № 474–XIV) встановлює право громадян, які

мають право голосу, висувати кандидата на пост Президента України, яке реалізується ними через політичні партії.

Пунктом 2 ст. 11 Закону № 474–XIV визначено засади виборчого процесу, серед яких політичний плюралізм та багатопартійність; публічність та відкритість виборчого процесу; рівність прав партій — суб'єктів виборчого процесу та ін.

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 12 Закону № 474–XIV партія, яка висунула кандидата на пост Президента України є суб'єктом виборчого процесу.

Статтею 43 Закону № 474–XIV визначено порядок формування виборчого фонду кандидата на пост Президента та використання його коштів.

Статтею 44 Закону № 474–XIV встановлено загальний порядок висування кандидатів на пост Президента України, відповідно до якого висування кандидатів на пост Президента України партіями та самовисування розпочинається з першого дня виборчого процесу; кандидат на пост Президента України може бути висунутим та зареєстрованим тільки від однієї партії.

У ст. 47 Закону № 474–XIV закріплено право партії на висування лише одного кандидата на пост Президента України.

Статтею 91 Закону № 474–XIV визначено, що партія — суб'єкт виборчого процесу, в особі її керівника чи іншої особи, уповноваженої рішенням центрального керівного органу партії належить до переліку суб'єктів звернення із скаргою до виборчої комісії.

Закон України «Про вибори народних депутатів України» від 17 листопада 2011 р. № 4061–VI (Закон № 4061–VI) містить положення щодо участі політичних партій під час виборів до Верховної Ради України.

Відповідно до ст. 10 Закону № 4061–VI право висування кандидатів у депутати належить громадянам України, які мають право голосу. Це право реалізується ними через партії або шляхом самовисування відповідно до цього Закону.

Статтею 3 Закону № 4061–VI закріплено рівність прав і можливостей кандидатів у депутати, партій-суб'єктів виборчого процесу брати участь у виборчому процесі.

Згідно ст. 4 Закону № 4061–VI вибори депутатів є прямими. Громадяни України обирають депутатів безпосередньо шляхом голосування за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії, та за кандидатів у депутати в одномандатних округах.

Що стосується порядку утворення дільничних виборчих комісій та окружних виборчих комісій, необхідно зазначити, що політичні партії є суб'єктами подання кандидатур до складу відповідних виборчих комісій (ст.ст. 27 і 28 Закону № 4061–VI).

У ст. 45 Закону № 4061–VI закріплено, що фінансування виборів депутатів здійснюються виключно за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, та коштів виборчих фондів партій, кандидати у депутати від яких зареєстро-

вані в загальнодержавному окрузі, кандидатів у депутати в одномандатних округах.

Стаття 52 Закону № 4061–VI визначає загальний порядок висування кандидатів у депутати.

У ст. 75 Закону № 4061–VI встановлено гарантії діяльності у виборчому процесі партій, відповідно до якої партія, кандидати в депутати від якої зареєстровані у загальнодержавному окрузі, має право делегувати одного представника до Центральної виборчої комісії (представник партії у Центральній виборчій комісії) з правом дорадчого голосу, який уповноважений представляти інтереси партії в Центральній виборчій комісії під час виборчого процесу. Кандидатура представника затверджується центральним керівним органом партії.

Закон України «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 р. № 595–VIII (Закон № 595–VIII) також містить положення, що визначають порядок участі політичних партій під час цього різновиду виборів.

Право висування кандидатів належить громадянам України, які мають право голосу. Це право реалізується громадянами України відповідно через республіканські в Автономній Республіці Крим, обласні, районні, міські, районні у містах організації політичних партій (далі — місцеві організації партій) або шляхом самовисування відповідно до цього Закону (ст. 10 Закону № 595–VIII).

Стаття 12 Закону № 595–VIII встановлює вичерпний перелік суб'єктів виборчого процесу, серед яких — місцева організація партії, яка висунула кандидата (кандидатів) для участі у відповідних місцевих виборах.

Стаття 22 Закону № 595–VIII закріпила порядок висування кандидатів від місцевих організацій партій до складу територіальних виборчих комісій.

Наступним нормативно-правовим актом, який містить окремі положення, що досліджуються в межах цієї статті, є Податковий кодекс України (ПК України) [13].

Ст. 133.4.6 ПК України відносить політичні партії до неприбуткових організацій, що кореспондує з положеннями ч. 2 ст. 14 Закону України «Про політичні партії в Україні».

Отже, в результаті аналізу правової основи організації та діяльності політичних партій встановлено, що законодавець, закріпивши правовий статус політичних партій та основи їх утворення та діяльності, не визначив принципів, на яких повинна базуватись організація та функціонування політичних партій в Україні. Це є негативним фактором, зважаючи на те, що принципи є основоположними та керівними засадами діяльності будь-якого органу, організації чи установи, а тому обов'язково мають бути закріплені в чинному законодавстві.

Наразі в чинному законодавстві принципи функціонування політичних партій відсутні, оскільки втратив чинність Закон України «Про об'єднання громадян», що встановлював загальні засади функціонування об'єднань громадян, у тому числі й політичних партій, а принципи функціонування, відображені в чинному Законі України «Про громадські

об'єднання» не розповсюджуються на суспільні відносини у сфері організації та функціонування політичних партій.

Таким чином, на сьогодні відсутнє законодавче закріплення основоположних принципів організації та функціонування політичних партій, що негативно впливає на суспільно-політичні процеси державотворення. Водночас такі принципи закріплені в Кодексі належної практики щодо політичних партій, ухваленому Венеціанською комісією на 77 пленарній сесії (12–13 грудня 2008 р.) [14], зокрема:

- а) принцип верховенства права;
- б) принцип демократії;
- в) принцип недопущення дискримінації;
- г) принцип прозорості й відкритості.

Крім того, закріплення таких принципів знайшло своє відображення в зарубіжній практиці, зокрема вони закріплені в законодавстві ФРН, Франції, Італії.

Таким чином, відсутність закріплення в чинному законодавстві України принципів організації та функціонування політичних партій вказує на наявність прогалини, для усунення якої пропонується на законодавчому рівні закріпити загальні принципи організації та функціонування політичних партій в Україні, шляхом внесення відповідних змін до базового Закону України «Про політичні партії в Україні».

Переконливою, на наш погляд, є позиція О. В. Гейди щодо необхідності доповнення чинного Закону України «Про політичні партії в Україні» низкою принципово нових положень щодо закріплення порядку формування та компетенції керівних партійних органів, оскільки їхня діяльність залишилась поза правовим регулюванням. Дослідниця доречно зазначає, що згадка про установчий з'їзд (конференцію, збори) міститься лише в деяких окремих положеннях Закону, аналізуючи які можна дійти висновку про те, що цей з'їзд є вищим керівним органом політичної партії [15].

Заслужують на увагу також окремі положення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення процедури реєстрації політичних партій)» від 14 жовтня 2010 р. № 7253 [16], що вносився на розгляд до Верховної Ради України народним депутатом України С. В. Власенком, однак у подальшому був відхилений, незважаючи на доволі позитивний, хоча і не позбавлений змістовних зауважень, коментар, наданий Інститутом проблем законодавства імені Ярослава Мудрого.

Так, вищезгаданим законопроектом пропонувалось, окрім іншого, викласти в іншій редакції ст. 19 Закону України «Про політичні партії в Україні», вказавши вичерпний перелік рішень, які можуть бути ухвалені контролюючими органами за наслідками проведених перевірок, а саме: про відсутність у діяльності політичної партії, структурного утворення політичної партії або статуті політичної партії порушень вимог Конституції України та законів України; про оголошення політичної партії або структурному утворенню політичної партії попередження про усунення порушень вимог Конституції України та законів України; про

звернення до суду з позовом про заборону політичної партії або припинення діяльності структурного утворення політичної партії».

Незважаючи на доцільність внесення вищезгаданих змін до Закону України «Про політичні партії в Україні», така пропозиція не була позбавлена недоліків. Так, викладений у тексті законопроекту п. 3 ч. 1 ст. 19 Закону України «Про політичні партії в Україні» щодо прийняття рішення про звернення до суду з позовом про заборону політичної партії або припинення діяльності структурного утворення політичної партії для його впровадження в законодавство потребує уточнення та конкретизації, зважаючи на виключну підсудність вказаних позовів, визначену ст. 27 Кодексу адміністративного судочинства України [17], а також роз'єднання на два окремі рішення (пункти статті), що приймаються контролюючим органом, зважаючи на поєднання в собі двох окремих предметів позову такого звернення (заборона політичної партії/припинення діяльності структурного утворення політичної партії).

Таким чином, у зв'язку з відсутністю або ж недосконалістю правового регулювання, напрямами удосконалення правової основи організації та функціонування політичних партій можуть бути уточнення визначення політичної партії, що міститься у ст. 2 Закону України «Про політичні партії в Україні», виходячи з правової сутності цього поняття; уточнення переліку документів, які подаються заявником для державної реєстрації політичних партій; визначення вичерпного переліку підстав відмови в реєстрації політичної партії з метою недопущення вільного тлумачення органами реєстрації положень законодавства; конкретизація порядку державної реєстрації політичних партій та надання додаткового часу для усунення недоліків в поданих для реєстрації документах (зупинення розгляду документів, поданих для державної реєстрації); визначення порядку прийняття, реєстрації змін та доповнень до статуту політичної партії; порядку скликання та проведення установчого з'їзду (конференції, зборів), порядку формування та повноважень керівних партійних органів; визначення статусу майна після припинення діяльності політичної партії.

З метою якісного та дієвого здійснення державного контролю за діяльністю політичних партій вбачається за можливе запровадження на законодавчому рівні планових та позапланових перевірок політичних партій, структурних утворень політичних партій з боку Рахункової палати та Національного агентства з питань запобігання корупції.

З урахуванням вищезазначеного, доцільно внести такі зміни:

І. До Закону України «Про політичні партії в Україні»:

щодо уточнення визначення політичної партії, конкретизації процедури створення, внесення змін та доповнень до статуту;

Доповнити Закон статтею 3¹ такого змісту: «*Принципами діяльності політичної партії є: а) принцип верховенства права; б) принцип демократії; в) принцип недопущення дискримінації; г) принцип прозорості й відкритості.*»;

Статтю 19 Закону викласти в такій редакції: «За наслідками перевірок на підставі висновку посадових осіб, що здійснювали перевірку, контролюючий орган ухвалює рішення:

1) про відсутність у діяльності політичної партії, структурного утворення політичної партії або статуті політичної партії порушень вимог Конституції України та законів України;

2) про оголошення політичній партії або структурному утворенню політичної партії попередження про усунення порушень вимог Конституції України та законів України;

3) про звернення з адміністративним позовом про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії, про заборону (примусовий розпуск, ліквідацію) політичної партії до окружного адміністративного суду, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ;

4) про звернення з адміністративним позовом про припинення діяльності місцевої організації політичної партії до окружного адміністративного суду за місцезнаходженням такого структурного утворення».

Доповнити ст. 24 Закону частиною 4 наступного змісту: «Якщо неправдиві відомості для реєстрації були подані партією свідомо (навмисно), майно та кошти стягуються на користь держави. Якщо ж такі відомості були подані випадково — майно та кошти партії використовуються зі статутною метою».

II. До Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань»:

Частина 3 ст. 27 Закону викласти в наступній редакції: «Розгляд документів зупиняється на строк, що становить 15 робочих днів з дати їх зупинення».

Таким чином, проведений аналіз свідчить про належне закріплення правової основи організації та функціонування політичних партій в Україні, втім, існують певні прогалини, які потребують усунення, та положення, що вимагають конкретизації та удосконалення.

У результаті дослідження вироблено основні напрями удосконалення правової основи організації та функціонування політичних партій. Подальші дослідження цієї теми доцільно присвятити конкретизації заявлених напрямів удосконалення правової основи.

Список використаних джерел

1. Гонюкова Л. Методологія дослідження політичних партій у державно-управлінській науці. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2010. Вип. 2. С. 179–184. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://bit.ly/2QaD5mB>.
2. Примуш М. Порядок утворення і діяльності політичних партій. *Віче*. 2001. № 5. С. 143–154.
3. Шведа Ю. Р. Політичні партії: Енциклопедичний словник. Львів : Астролябія, 2004. 500 с. *Львівський національний університет імені Івана Франка*. URL : <http://bit.ly/2QarQKS>.

4. *Зеленько Г. І.* Основні принципи організаційного оформлення політичної партії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. 2009. Вип. 2. С. 8–17.
5. *Кафарський В. І.* Політичні партії України: конституційно-правове регулювання організації та діяльності. К. : Логос, 2008. 560 с.
6. *Онисьченко Н. М.* Законодавче забезпечення партійного будівництва в Україні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2008. Вип. 42. С. 770–772.
7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Про політичні партії в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2365–III. *Офіційний вісник України*. 2001. № 17. Ст. 728.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб–підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31. Ст. 263.
10. Про вибори Президента України : Закон України від 05.03.1999 р. № 474–XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/2W6qa97>.
11. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17.11.2011 р. № 4061–VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 10. Ст. 73.
12. Про місцеві вибори : Закон України від 14.07.2015 р. № 595–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 37–38. Ст. 366.
13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/37wCtgI>.
14. Кодекс належної практики щодо політичних партій ухвалений Венеціанською комісією на 77 пленарній сесії (Венеція, 12–13 грудня 2008 р.). *Вибори та демократія*. 2009. № 4. С. 55–73.
15. *Гейда О. В.* Теоретико-правові основи організації та діяльності політичних партій в Україні. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2005. 20 с.
16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо вдосконалення процедури реєстрації політичних партій) : проект Закону України від 14.10.2010 р. № 7253. *Ліга Закон*. URL : <http://bit.ly/2TISdK1>.
17. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747–IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <http://bit.ly/33cPvQ8>.

Надійшла до редакції 20.12.2019

Yuliia BEVZ

Vasyl Stus Donetsk National University

Legal Basis of Organization and Functioning of Political Parties in Ukraine

The article is devoted to the research of the state of the legal basis of organization and functioning of political parties in Ukraine. Attention is drawn to the fact that the legal basis for the organization and functioning of political parties in Ukraine is mainly the general provisions of normative legal acts, namely: the Constitution of

Ukraine, the Tax Code of Ukraine, the Law of Ukraine «On Political Parties in Ukraine», «On the Election of the President of Ukraine», «On the Election of the People's Deputies of Ukraine», «On the Local Elections», «On the State Registration of Legal Entities and Individuals — Entrepreneurs and Public Entities», etc. It is established that, although certain norms determine the peculiarities of creation, registration, activity and termination of political parties, their structural formations, a number of provisions of legislation regarding the organization and functioning of political parties require further elaboration.

According to the results of the analysis, the main directions of improvement of the legal basis for the organization and functioning of political parties in Ukraine were proposed, in particular: clarification of the definition of the term «political party» contained in Art. 2 of the Law of Ukraine «On Political Parties in Ukraine» basing on the legal essence of this concept; defining the principles of political party activity; clarification of the list of documents submitted by the applicant for state registration of political parties; defining an exhaustive list of grounds for refusal to register a political party in order to prevent free interpretation by the bodies of registration of the provisions of legislation; specifying the procedure for state registration of political parties and providing additional time for eliminating deficiencies in the documents submitted for registration (suspension of consideration of documents submitted for state registration); determining the procedure for adopting, registering amendments and additions to the statute of a political party; the procedure for convening and holding the constituent congress (conferences, meetings), the procedure for forming and powers of governing party bodies; the need to determine the status of property after the cessation of political party activity.

It is proposed to amend certain articles of the Law of Ukraine «On Political Parties in Ukraine» and the Law of Ukraine «On State Registration of Legal Entities and Individuals — Entrepreneurs and Public Formations».

Keywords: political party, legal acts, legal basis, organization and functioning of political parties.